

jachtig en schichtig, op de grote wolk der daken.
Reno! François! Waar gaan jullie heen?

Op liefdesbezoek bij jouw monke.

Wat!? Gaan pimperlenn met mijn monke!

(*infernaal gemiauw*)

En zo gaat dat de hele nacht door. Daar rinkelt reeds de gruwelijke morgenbel. De knechten komen binnen voor de nieuwe dagtaak. Wij, rillend van de kou en van ellende, bakkie-an. Als bezetenen zitten de knechten ons op de huid. Vuur aanmaken onder de ketels! Water halen voor de baden! Iedereen peest en peunt. Wat zeg ik!? Iedereen? Niet onze bollebof en z'n gratekut. Die twee liggen nog in de koffer en slapen zo vast als hun matrassen. Ons besluit staat vast: wij willen niet langer alleen afzien, we maken onze snurker en z'n kleretrut deelgenoot van ons geluk. Maar hoe?

De volgende nacht klauter ik van dak tot dak tot ik in de goot zit vlak bij de slaapkamer van onze tofferik. Die heeft juist de onderdempeling in het warme bad en de zaligmaking van de dijen van zijn vrouw achter de rug en hij wil zich overgeven aan de slaap der rechtvaardigen. En daar ga ik: Miauw, miauw, miauw!!! In een vloek en een zucht staat de hele buurt op stelten. Hekserij! Hekserij! Zo wordt er geroepen. De katten trachten ons te betoveren. Werk aan de winkel voor de paap! De biechtvader van madame! Niemand luikt nog een oog, na twee rocamboleske sabbatnachten zijn de meester en z'n vrouw murw. Ze geven ons het bevel om in te grijpen. Zoveel is zeker, de katten moeten weg. Alleen de vermaarde poes Minet, het troeteldiertje van madame, moeten we ongemoeid laten. Je moet weten, madame is weg van minetten. Samen met de knechten organiseren wij drukkersgasten de jacht. We weten wat ons te doen staat.

Bazen houden van katten, dus wij knechten haten katten! De ene bewapent zich met een stuk bus van een oude pers, de andere met een stok uit de droogkamer, nog anderen met bezemstelen. Voor de ramen hangen we zakken opdat de katten niet naar buiten wippen.

De kloppacht begint. De eerste kat die we bij haar kladden grijpen is... Minet. Met een kwieke slag op de nieren sla ik haar bewusteloos en m'n gezellen maken ze verder af. Het kadaver verstoppen we in 'n goot, want het is een vergrijp dat verborgen moet blijven. Over de daken der huizen achtervolgen we de dakgootkonijnen. In paniek storten ze zich in de zakken. Sommige slaan we ter plekke attemiese. Andere veroordelen we tot de strop. Te midden van de grootste heisa begint de executie. De beul wordt gekozen, bewakers, zelfs een biechtvader. Maar plots daagt madame op. Ze wordt hysterisch, wanneer ze de bloederige bedoening ziet. Ze gilt, valt bijna in katzwim, want ze denkt haar Minet te ontwaren. Zij is er heilig van overtuigd dat haar poesje door onze beoedelde werkmansgrijpstuivers het vreselijke lot ten dele is gevallen. We verzekeren haar, hand op het hart, dat we zo'n beulse misdaad niet zouden kunnen begaan. We hebben te veel respect voor het huis. De baas verschijnt ten tonele. 'Ach, teringhonden, dat doodt katten, i.p.v. te werken!' En madame tegen meneer: 'Die oetlullen kunnen de baas niet doden, en daarom hebben ze mijn Minet gedood. Ze is spoorloos. Ik heb haar overal geroepen. Ze hebben haar stellig gewurgd. Hun bloed is niet goed genoeg om die misdaad ongedaan te maken' Beiden druipten af. Wij kunnen onze lol niet op. (*pauze*) Ja, mannen, zo hebben wij onze bazen aangepakt. (*Algemene commotie in het café, uitroepen van: 'Leve de drukkersgasten!', 'Weg met de bazen!', en 'Laten we de katjes in 't donker knijpen!'*)

Pain Blanc Afspraak in de loop van de namiddag op het stadhuis van Romans. De consuls hebben ons, bakkers en slagers, geconvoceerd voor een dringende vergadering. (*Allen vertrekken, alleen Laigle blijft wat achter*)

Laigle Dat is nu toch wat ik noem de kat de bel aanbinden.

(*Hij gaat ook weg*)

(*Michette sluit het café, terwijl ze het geld laat rinkelen*)

Scène 8

Stadhuis van Romans. Lichtmis, 2 februari. 's Namiddags. De eerste consul de Manissieu en een klerk

wachten. Pain Blanc en Geoffroy Fleur komen binnen. Ze begroeten mekaar niet.

de **Manissieu** Klerk, lees voor wat reeds vroeger overeengekomen was.

Klerk De slagers moeten voortaan aan de stad Romans betalen: twaalf sous per rund, acht sous per kalf, twee sous per schaaap, vier sous per varken, twee sous per geit die ze slachten. Het rundsvlees zal vijftien deniers per pond kosten, en het vlees van de andere dieren, ook vers varkensvlees, achttien deniers. Ook de bakkers krijgen een verviervoudigde aanslag te betalen op het graan, zoals hen reeds vroeger meegegeeld werd.

Pain Blanc Deze stad is een dief geworden, die haar burgers besteelt.

Fleur Voor wie of wat werken wij nog?

de **Manissieu** Hoe durven jullie zo spreken, oproerkraaiers! ik heb jullie verschillende convocaties moeten sturen. De rechter heeft me bij herhaling opgedragen om krachtiger op te treden tegen degenen die in gebreke blijven. De weddes van schoolmeesters, de reparatie van wallen, bruggen, fonteinen, klokken en stadhuis kunnen niet meer betaald worden.

Fleur Verdiende loon voor die lesboeren en schoolfrikken dat ze naar hun spijkers kunnen fluiten. In plaats van de jeugd kritisch op te voeren lullen ze hen in slaap.

Pain Blanc Alsof wij bakkers en slagers alleen schuld zijn aan die blutte schatkist van de stad!

de **Manissieu** Minstens vijftien van jullie trawanten voeren een belastingstaking.

Fleur Wij willen alleen schatting betalen aan de stad tegen de lage tarieven van vóór de nieuwe overeenkomst.

de **Manissieu** Gemene profiteurs! Schatting betalen tegen de lage tarieven, maar ondertussen profiteren jullie van de verhoogde prijzen. Jullie moeten je als punctuele belastingplichtigen gedragen.

Pain Blanc Eerste consul, wij weigeren alleen te bloeden voor de prijsstijgingen. Wij willen niet langer opdragen voor jullie rijken. Voor één quartal tarwe betalen we nu 250 deniers. Wij willen dat de verhoogde belastingen aan alle belastingplichtigen van de stad worden opgelegd, dus ook aan de bourgeois-landeigenaars, en op alle koopwaar! Zo lang dat niet gebeurt, weigeren we de verhoging van de schattingen te aanvaarden.

de **Manissieu** Hiermee verbeuren jullie je naam burgers van Romans. Door jullie staking tegen de schattingen zijn onze schatkisten ledig. We kunnen de schuldeisers van de stad niet meer terugbetalen. **Fleur** Dieven!!! Het is aan jullie om de stadsschulden te betalen; jullie hoeven alleen maar op de proppen te komen met het geld van de stad dat jullie ten onrechte voor jullie zelf houden. (*tegen Pain Blanc*) Kom, Pain Blanc, we praten hier tegen dovemansoren.

(*Beiden gaan weg*)

de **Manissieu** (*hen naropeend*) Heren bakkers en slagers, tot nu toe hebben we met jullie onderhandeld; van nu af aan zullen we het over een andere boeg gooien.

(*de Manissieu en klerk af*)

TWEDE BEDRIJF

Scène 1

Op een plein in de volkswijken van Romans. Drie februari, het feest van de heilige Blasius. 's Voormiddags. Een heraut treedt op te paard. Ook Paumier, Koot, Laroche, Brunat, Fleur, Pain Blanc, Caseneuve en nog andere inwoners van de stad komen opzetten. Geen vrouwen!

Heraut Volk van Romans, Romanezen, kom het feest van de heilige Blasius vieren, patroon van de lakenwevers en van het Saint-Espritgilde.

Scherp de spiesen, pieken, weerhaken en hellebaarden!

Slijp de zwaarden, klingen, degens, ponjaarden en hartsvangsers.

Romanezen, laten we de macht van het volk over wallen en poorten van de stad vieren.

Kom en neem deel aan het koninkrijk van het schaaap! laten we met z'n allen de koning van het schaaap kiezen! (*martaal tromgeroffel weerklinkt. Als eerste komt Paumier, uitgedost als beer*)

Paumier (*overmoedig*) In de Dauphiné is er geen man die mij bevelen kan geven. De beer is ongetemd. Z'n kracht bevindt zich in z'n poten en in z'n lenden. Hij laat zijn mannelijkheid niet aan banden leggen. Hij moet het nieuwe jaar reinigen van het vuil van het oude jaar, of anders bezwijkt de stad aan z'n vervuiling. (*Hij brult vervaarlijk*) De beer is de koning van de natuur!!!

(*Koot hoort de laatste woorden*)

Koot Na de leeuw, Jean Serve! Na de leeuw! De leeuw is de koning der dieren. En die is op zijn beurt bang van een witte haan. (*Laroche, Pain Blanc, Brunat, Fleur, Caseneuve en nog andere Romanezen komen naderbij. Fleur voert een schaaap mee. Onder luid gejoel stellen de aanwezigen zich op als voor een loopwedstrijd. Koot organiseert. Hij laat plots het schaaap los. Eerst wordt het bekogeld met eieren en sinaasappelen. Daarna achtervolgt de hele meute het paniekerige dier. Brunat kan het schaaap vangen en doodt het symbolisch. Hij krijgt de schapekop opgezet*)

Brunat (*als koning van het schaaap*) Kom allen hierheen, Romanezen die binnen de wallen leeft! Kom en bekijk het schaaap dat wij gevangen en gedood hebben. Gevangen, niet met netten of lanssen, maar met onze blote handen. Dat de adel niet langer prat gaat op z'n jachttrofeeën, die ze met behulp van lanssen en spiesen buitgemaakt hebben. Wij lakenwevers doen hetzelfde met de blote hand. Door z'n dood heeft het schaaap de stad Romans van zijn uitzuigers bevrijd.

LEVE HET KONINKRIJK VAN HET SCHAAP!!!

(*Eerbetuigingen aan het adres van de koning van het schaaap. Tromgeroffel te allen kante. Nog meer Romanezen dagen op. Nog altijd geen vrouwen*)

(*Vervolgens danst één groep met Zwitserse trommels, belletjes aan de voeten en het blote zwaard in de hand een zwaarddans. Echte kakofonie. Een tweede groep danst, gehuld in lijkwades, met harken, bezems en vlegels*)

Pain Blanc (*schreeuwend*) Binnen drie dagen zal het vlees der christenen tegen zes deniers het pond worden verkocht.

Fleur Verse levers, oren, voorhoofdshuid, testikels en harten van katholieken!

Koot Unsre Weiber und Kinder schreien nach Brot Wir wollen sie mit Aristokratenfleisch füttern Hé! Totgeschlagen wer kein Loch im Rock hat (*bis*) **Caseneuve** We zullen het vlees eten van de lijken die we moeten begraven! Door doden te eten zullen we weer levenden maken.

Laroche De ambachtslieden, de armen, de boeren en de ... doden gaan broederlijk verenigd de straat op. Ze eisen dat de rijken het geld van de arme mensen terugbetalen. Ze willen de macht van de notabelen breken.

Pain Blanc We zullen de gevallen tirannen naakt en brullend op het stadspan aan een staak binden en stukje bij beetje doden, plakjes uit hun lillend vlees snijden en opeten en zo hun levend lichaam verdelen.

(*Oorverdovend tromgeroffel; te midden van een hels lawaai trekken ze allen af*)

Scène 2

In het huis van de rechter Guérin, meer bepaald in de keuken. Feestdag van de heilige Agatha, vijf februari. Vinciane, de vrouw van de rechter, is bezig met het zaaien van basilicumzaadjes in bloempotten.

Vinciane (*druk in de weer*) Twee à drie zaadjes per pot, niet meer...

Philippe (*komt gehaast in de keuken*) Moeder, moeder...!

(*Ze ziet wat Vinciane aan het doen is*) Maar moeder toch... De stad borrelt, bruist, kolkt en gist, het volk van Romans danst branles op straat en voert maskerades op. En jij zit hier doodgemoedereerd tussen je bloempotten.

Vinciane (*onverstoorbaar*) Elk voorjaar opnieuw zaai ik het basilicum. Zo wil het de natuur. En elk jaar doe ik dat op het feest van de heilige Agatha. Zo wil het de traditie. (*min of meer zingend*)

Op Sint-Agatha zaai het basilicum

zaai het basilicum

De mooie dame doet het groeien

Philippe (*zonder veel belangstelling*) Waartoe dient dat kruid?